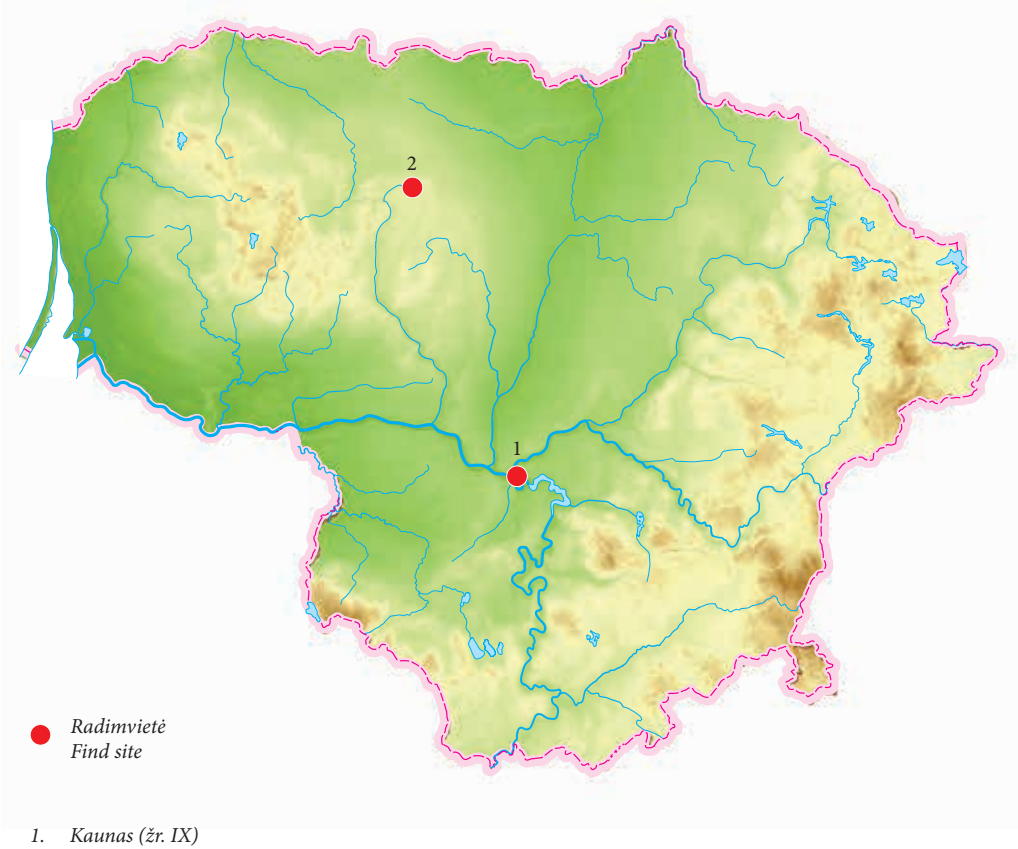
XIV. Numizmatika
Numismatics

1. *Kaunas (žr. IX)*
2. *Šiauliai*

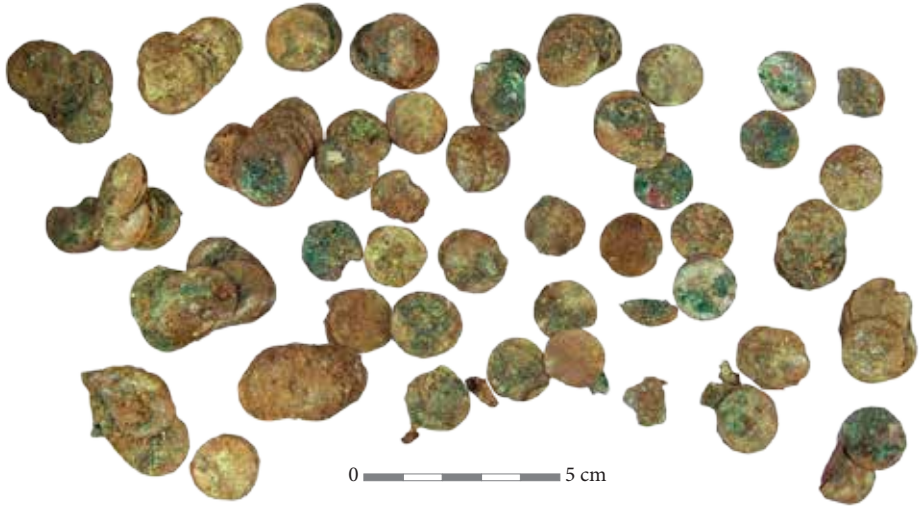
Virginija Ostašenkovienė,
Audronė Salatkaitė,
Saulius Bieliauskas

Šiaulių Prisikėlimo aikštės lobis (1660/2018)

2018 m. ŠAM buvo pranešta, jog statybinio grunto sandėliavimo aikštelėje Ginkūnuose (Šiaulių r.) rasta varinių monetų. Nuvykus į vietą, radėjas parodė surinktas monetas ir vietą, kur jos buvo rastos. Ištyrus gruntą maždaug 50x50 cm plote rasta daugiau pavienių ir krūvelėmis sukibusių varinių monetų bei vilnonio audinio atraiža, prie kurios dar buvo prikibusių monetų. Iš viso surinkta daugiau nei 100 monetų. Tikslų skaičių iš karto buvo sunku nustatyti, nes dauguma monetų sukibusios į krūveles po kelias ar keliasdešimt (1 pav.). Į audinio atraižą susuktas monetų lobis į grunto sandėliavimo aikštelę greičiausiai pateko vežant iškastą gruntą iš Prisikėlimo aikštės ar jos prieigų. Lobis perduotas saugoti ŠAM, kur 2018–2019 m. jis konservuotas muziejaus Restauravimo centre.

Lobio monetos buvo susuktos į 17,5x15 cm dydžio vilnonio audinio skiautę. Audimas dvinytis, siūlai Z sukimo, viensukiai, tankumas 12 siūlų / cm^2. Konservuojant prie monetų rastos prikibusios dar 3 plonesnių audinių skiautės. Pirmoji – šilko skiautė, 1,5x1 cm dydžio. Antroji – lininio audinio skiautė, 2,5x1,6 cm dydžio, dvinyčio audimo, siūlas Z sukimo, viensukis, tankumas 26 siūlai / cm^2. Trečiasis audinio fragmentas išlikęs prasčiausiai – tai augalinio pluošto skiautė, greičiausiai medvilninė. Pluoštas destruktavęs, audimas dvinytis, matosi palenktas kraštas. Išlikęs fragmentas 5 cm ilgio, 1,5x0,3 cm pločio, tankumas apie 32 siūlai / m^2.

Lobį sudaro smulkaus nominalo biloninės ir varinės monetos. Išlikusi 191 moneta ir keletas mažų neidentifikuojamų jų nuolaužų. Bendra monetų masė 77,4 g. Pavyko nustatyti 187 monetų nominalus. Monetos apima laikotarpį

1 pav. Monetų lobis prieš konservavimą. V. Ostašenkovienės nuotr.

Fig. 1. The coin hoard prior to conservation

nuo 1627 iki 1660 m. LDK kaldintos tik 5 monetos – 3 Zigmanto Vazos (1587–1632) 1627 m. ir du Jono Kazimiero (1648–1668) 1652 m. šilingai. Dvi Prūsijos monetos – tai Frydricho Vilhelmo (1640–1688) 1654 m. šilingai. Kitos monetos – Gustavo Adolfo (1611–1632), Kristinos (1632–1654), Karolio X Gustavo (1654–1660) ir Karolio XI (1660–1697) Rygos ir Livonijos šilingai.

- Livonija. Kristina. Šilingas. 1651 (1), 1652 (1), 1653 (1), ? m. (28) (iš viso 31 vienetas).
- Livonija. Karolis X Gustavas. Šilingas. 1655 (1), 1656 (1), 1657 (1), ? m. (51) (iš viso 54 vienetai).
- Ryga. Gustavas Adolfas. Šilingas. 1630 (1), ? m. (3) (iš viso 4 vienetai).
- Ryga. Kristina. Šilingas. 1651 (1), 1652 (1), 1653 (1), 1655 (2), ? m. (48) (iš viso 53 vienetai).
- Ryga. Karolis X Gustavas. Šilingas. 1654 (1), 1655 (1), 1657 (1), ? m. (39) (iš viso 42 vienetai).

Monetų fragmentai, Rygos ir Livonijos šilingai, kaldinti nuo 1635 iki 1660 m.

Rygos ir Livonijos šilingų Lietuvoje randama gausiausiai. Karalienės Kristinos Vazos valdymo laikotarpiu (1632–1654) šios smulkaus nominalo monetos paplito Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje. Prisikėlimo aikštės lobis datuojamas XVII a. II ir III ketvirčiais.

The horde in Prisikėlimo Square, Siauliai (1660/2018)

In 2018, a hoard bound in a piece of wool cloth was found at a construction soil storage site in Ginkūnai (Šiauliai District, N Lithuania). It probably found its way there from the grounds of Siauliai's Prisikėlimo Square, which is being renovated. The horde consists of 191 coins (Fig. 1) with a total weight of 77.4 g. The coins date from 1627 to 1660 and include 3 GDL Sigismund III Vasa (1587–1632) 1627 shillings, 2 GDL John II Casimir (1648–1668) 1652 shillings, and 2 Prussia Frederick William (1640–1688) 1654 shillings, the rest being Gustavus Adolphus (1611–1632), Christina (1632–1654), Charles X Gustav (1654–1660), and Charles XI (1660–1697) Rīga and Livonian shillings. The hoard is being preserved at the ŠAM.